

Cumhuriyet Dönemi İç Politika — Deneme

KPSS AI Coach · 03.08.2026 · 7 soru

1930 sonbaharında Serbest Cumhuriyet Fırkası kısa sürede geniş ilgi görmüş, ancak parti çevresinde rejim karşıtı söylemler de görünür hâle gelmiştir. Birkaç ay sonra Menemen'de yaşanan şeriat yanlısı kalkışma üzerine hükümet olağanüstü güvenlik tedbirleri almıştır.

1. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yeni siyasal denemenin, kısa süre içinde rejim karşıtı çevrelerce de kullanılabildiğine
- B) Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın, çok partili hayatı kesintisiz biçimde sürdürdüğüne
- C) Menemen Olayı'nın, yalnızca askerî bir sınır çatışması olduğuna
- D) Cumhuriyet yönetiminin, muhalefet partilerini kapatmayı hiç tercih etmediğine
- E) Olağanüstü önlemlerin, yalnızca dış savaş tehdidiyle alınabildiğine

2. I. 23 Aralık 1930'da İzmir'in Menemen ilçesinde meydana gelmiştir. II. Olayın ardından bölgede sıkıyönetim ilan edilmiştir. III. 27 Aralık 1930'da Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal Atatürk başkanlığında olayla ilgili bir toplantı yapılmıştır. Yukarıdakilerden hangileri Menemen Olayı ile ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

"Şehri sarsan kalkışmanın ertesi günü yönetim olağan dışı güvenlik önlemlerine başvurmuş, kısa süre sonra da yargılama süreci başlatılmıştır."

3. Bu sözlere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Devletin olayı yalnızca adlî bir mesele olarak gördüğüne
- B) Olayın kamu düzeni açısından ciddi kabul edildiğine
- C) Kalkışmanın sonuçsuz kaldığına
- D) İstanbul Hükûmeti'nin olayın merkezinde olduğuna
- E) Olayın dış politika alanında geliştiğine

"Bir öğretmen, kendisine yardım eden iki bekçiyle birlikte şeriat isteyen bir grup tarafından öldürülmüştür."

4. Bu ifadede anlatılan olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Menemen Olayı
- B) Ağrı İsyanı
- C) Şeyh Said İsyanı
- D) Babâli Baskını
- E) 31 Mart Vakası

5. I. Olaydan sonra Menemen çevresinde sıkıyönetim ilan edilmiştir. II. 27 Aralık 1930'da Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal Atatürk başkanlığında olayla ilgili bir toplantı yapılmıştır. III. Sıkıyönetim kararı 31 Aralık 1930'da ilan edilmiş ve 1 Ocak 1931'de yürürlüğe girmiştir. Yukarıdakilerden hangileri Menemen Olayı sonrasında alınan önlemlerle ilgilidir?

- A)** Yalnız I
- B)** Yalnız II
- C)** I ve II
- D)** I ve III
- E)** I, II ve III

6. I. Menemen Olayı, 23 Aralık 1930'da gerçekleşmiştir. II. Olayla ilgili Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal Atatürk başkanlığında toplantı 27 Aralık 1930'da yapılmıştır. III. TBMM, 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılmıştır. Yukarıdakilerden hangileri Menemen Olayı'ndan önce gerçekleşmiştir?

- A)** Yalnız I
- B)** Yalnız II
- C)** Yalnız III
- D)** I ve II
- E)** II ve III

23 Aralık 1930 günü İzmir'in Menemen ilçesinde meydana gelen olayda, öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ile yardımına koşan bekçiler Hasan ve Şevki şeriat isteyen bir grup tarafından öldürülmüştür.

7. Bu gelişmenin Cumhuriyet yönetimi açısından hangi sonuca işaret ettiği söylenebilir?

- A)** Laiklik karşıtı hareketlere karşı sert tedbirlerin gündeme gelmesine
- B)** Saltanatın yeniden kurumsal bir yapı kazanmasına
- C)** Kapitülasyonların yeniden yürürlüğe girmesine
- D)** Misak-ı Millî sınırlarının genişletilmesine
- E)** Tek dereceli seçim sisteminin terk edilmesine

Cevap Anahtarı

1. A

2. E

3. B

4. A

5. E

6. C

7. A

Çözümler

- 1.** Kurulumda Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kısa sürede geniş ilgi görmesi ve ardından rejim karşıtı söylemlerin görünür hâle gelmesi birlikte verilmiştir; buradan yeni siyasal denemenin beklenmeyen çevrelerce de kullanılabildiği sonucu çıkar. En güçlü çeldirici B seçeneğidir; çok partili hayata dair olumlu bir genelleme yapar, ancak kurulumda bunun kesintisiz sürdüğüne dair bir bilgi yoktur.
- 2.** I, II ve III'ün üçü de Menemen Olayı ile ilgili doğru bilgilerdir: olay 23 Aralık 1930'da Menemen'de yaşanmış, sonrasında sıkıyönetim ilan edilmiş ve 27 Aralık 1930'da Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal Atatürk başkanlığında bir toplantı yapılmıştır. En güçlü çeldirici II. öncüdür; sıkıyönetim ayrı bir güvenlik tedbiri gibi görünse de kaynaklarda doğrudan olay sonrası alınan önlem olarak verilmiştir.
- 3.** Doğru cevap B'dir; sıkıyönetim ve Divanîharp gibi tedbirler, olayın kamu düzeni açısından ciddi görüldüğünü gösterir. En güçlü çeldirici A'dır; çünkü yargılama süreci gerçekten vardır, fakat yalnızca adlî bir mesele olmadığını olağanüstü güvenlik önlemleri açıkça ortaya koyar.
- 4.** Doğru cevap A'dır; öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ile bekçiler Hasan ve Şevki'nin öldürülmesi Menemen Olayı'nın özüdür. En güçlü çeldirici Şeyh Sait İsyanı'dır; o da Cumhuriyet Dönemi'nde önemli bir ayaklanmadır, ancak burada anlatılan kişi ve yer Menemen'e özgüdür.
- 5.** Doğru cevap I, II ve III'tür. Kaynaklara göre olaydan sonra sıkıyönetim ilan edilmiş, 27 Aralık 1930'da Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk başkanlığında bir toplantı yapılmış, ayrıca 31 Aralık 1930'da sıkıyönetim kararı ilan edilip 1 Ocak 1931'de yürürlüğe girmiştir. En güçlü çeldirici Yalnız II'dir; ancak tek başına toplantı bilgisi yeterli değildir, olay sonrasındaki diğer iki tedbir de kaynaklarda yer almaktadır.
- 6.** Doğru cevap C'dir. I numaralı gelişme olayın kendisidir, önce değildir. II numaralı toplantı 27 Aralık 1930'da, yani 23 Aralık 1930'dan sonra yapılmıştır. III numaralı TBMM'nin açılması ise 23 Nisan 1920'de olduğu için olaydan öncedir. En güçlü çeldirici E'de II, tarih yakınlığı nedeniyle yanıltıcıdır.
- 7.** Olayın şeriat isteyen bir grup tarafından gerçekleştirilmesi, Cumhuriyet yönetiminin laiklik karşıtı kalkışmaları tehdit olarak değerlendirdiğini gösterir. Bu nedenle sert tedbirlerin gündeme gelmesi beklenir. B şıkkı ise saltanatla ilgilidir; Menemen Olayı böyle bir kurumsal dönüşüm doğurmamıştır.